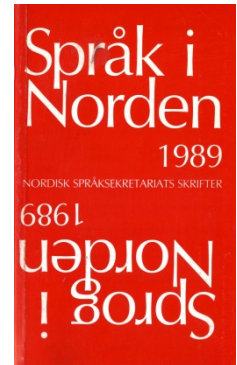

Sprog i Norden

Titel: Kampen mot anglonorsk
Forfatter: Egil Pettersen
Kilde: Sprog i Norden, 1989, s. 77-88
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Kampen mot anglonorsk

Av Egil Pettersen

Kampen mot anglicismene er et høgt prioritert område for Norsk språkråd, og mye blir gjort så langt muligheter og midler rekker, men det er dessverre ikke så langt. Det er en vanskelig kamp som ofte virker håpløs. Det er en kamp mot snobbetthet, jåleri, mot språklig-nasjonalt mindreverdighetskompleks, mot mangel på respekt for eget språk. Men først og fremst er det en kamp mot sterke kommersielle krefter som ser sin fordel i å bruke engelsk som påvirkningsmiddel, særlig på ungdommen.

I mange kretser står alt utenlandsk, særlig engelsk, som mye gjevere enn norsk – det gjelder forretningsdrivende, reklamefolk, visesangere, filmfolk og fagfolk av alle slag.

Hovedmålet med denne kampen vår må være å gjenvinne respekten for og kjærligheten til eget språk. La-skure-politikken kan gjøre norsk til et annenrangs språk, eller til et blandingsmål, med alle de stygge følgene det vil ha, ikke bare for språket selv, men for den allmenne nasjonalkulturen.

Men spørsmålet blir stilt: er dette noe å bekymre seg om? Har det noen hensikt å kjempe mot fremmedordene? Er det ikke tvert om en fordel at nye ord kommer inn? Språkene våre har jo gjennom hele sin historie tatt mot lån fra andre språk og er blitt rikere ved det. I Sverige stilte som kjent Peter Cassirer dette spørsmålet og svarte med å hevde at det var utidig av Svenska språknämnden, ja, nærmest rasediskriminerende å drive kampanje for svensk språk mot anglicismene.

Han er sikkert ikke aleine i Norden om å mene dette. Det viser til fulle alle de som i sin språklige praksis finner sitt eget språk for fattigslig og blodløst, og tyr til engelske ord og nevninger i tide og utide.

Ved den mellomnedertyske påvirkningen i sin tid fikk vi rett nok mange nye ord som har overlevd til denne dag. Men det skjedde i mange tilfeller på bekostning av heimlige ord, som ofte var bedre og mer råkende enn de fremmede som kom inn og fortrenget dem. Noe rikere språk fikk vi knapt ved at *luka* og *gjalda* ble erstattet med *betale*, eller at *sutare* ble fortrenget av *skomaker*. Det er ikke annerledes i dag. Språket blir ikke rikere ved at *hair cut* kommer istedenfor *hårklipp*, å kjøre *seif/safe* istedenfor å kjøre *trygt*, at et *elvegjel* blir til en *canyon*.

Det er kampanjen mot slike totalt unødvendige engelske lån som bør stå sentralt.

Det er likevel uten videre klart at mange av de nye ordene faktisk fyller et behov, at de gjør språket rikere. Det er når de kommer inn sammen med nye vareslag, nye redskaper, ny virksomhet, nye begrep. Men fremmedord av den typen representerer også en mektig utfordring, dersom de ikke skal overlates til et fritt liv i nasjonalspråket. Det gjelder å naturalisere dem, å finne gode avløsere for dem, eller å tilpasse dem til språkets eget system i skrivemåte og bøyningsformer.

Cassirers la-skure-idé, laissez-faire heter det vel på fint, så besnærende som den enn kan te seg, er etter vårt syn farlig for nasjonalspråket og for kulturlivet. Vi må huske på at uansett hva som tidligere har skjedd, har vi aldri før opplevd en så massiv invasjon av fremmedord, og i løpet av så kort tid. Er det likegyldig om språket utvikler seg til et blandings-språk, der systemet i ortografi og morfologi går i sakte oppløsning? Er det likegyldig om de heimlige ordene bukker under for halvforståtte utenlandske ord? I vår tid da sansen for nasjonale kulturverdier er stadig økende, i miljø og landskap, i kunst og bygningsskikk, i lokal og nasjonal historie, må det fortone seg som et paradoks at sansen for og kjærligheten til det beste og mest verdifulle av vår nasjonale arv, språket, er så svekket. Der tåler man øyensynlig en temmelig stor grad av forsøpling, av forurensing.

Bak arbeidet mot anglonorsk må det også ligge et demokratisk prinsipp. Den stadig økende flom av engelske ord og nevninger kan ikke annet enn øke den språklige fremmedgjø-

ringen blant folk. Undersøkelser i Sverige og Norge har til fulle vist at folk flest har store vansker med å forstå en stor del av slike fremmedord som vi gjerne vil regne som gjengse, blant annet beskrevet i Språkklyftan av Frick og Malmström. Det kan ikke være tvil om at denne språkløften bare vil vide seg ut med den medvitsløse lanseringen av stadig nye fremmede ord, navn og nevninger. Etter vårt syn taler nasjonalt-kulturelle, demokratiske og pedagogiske hensyn klart for at kampen mot anglisismene blir trappet opp.

Hva gjør så Norsk språkråd i denne situasjonen? Først og fremst opptrer det som vakthund. Språkrådet bjeffer ofte, stundom kraftig, men det ser ikke ut til at så mange blir tilstrekkelig skremt. Det skulle hatt anledning til å bite også, men det har det ikke. Med andre ord, virkelig myndighet saknes når det gjelder ordtilfanget.

Som nevnt er det i første rekke de unødvendige fremmedelementene vi bør konsentrere kampen om. Det er tydelig at næringsdrivende av alle kategorier finner engelsk mer mondent. Det klinger bedre, har bedre appell, har vi fått vite. Norsk er ikke fint nok, det er for hverdagslig og banalt – det har ikke det halvforståttes eller det uforståttes mystikk over seg. Svermeriet for det engelske har naturligvis å gjøre med mangel på respekt for egen kultur.

Utslagene er mange. Det fremmede behøver forresten ikke nødvendigvis alltid være engelsk, bare det ikke er norsk. Til og med gamle innarbeidete skriftvaner blir det rokket ved. For eksempel heter det ikke lenger kafé med k, slik det har gjort det i årtier, men overalt i landet dukker det opp kaféer med c. Da først blir etablissementet mondent. Og den gamle butikken er ikke lenger fin nok. Den er omdøpt til *boutique*, og dermed er vi tilbake til utgangspunktet. Men *boutiquen* selger naturligvis bare finere butikkvarer – inntil videre.

Det grafiske bildet ser i det hele ut til å være under press utenfra. Etter engelsk mønster får for eksempel sammensatte ord mer og mer særskrivning. I skilter til Fantoft stavkirke i Bergen står *stav kirke* i to ord. Et firma for hyttebygging avetterer med *hytte bygg*. Da jeg satt og skrev dette, drog et fly over byen med en reklamehale etter seg: «Sko fest på Lagu-

nen», med lang avstand mellom sko og fest slik at vi måtte tolke teksten som fest skoen.

Man blir ikke så vakker i en *skjønnhetssalong* som i en *beauty shop*, og bare gammeldagse frisører driver med hårklipping.

Som en farsott rammer den engelske sjuken norske kjøpmenn, hotell- og restauranteiere. De bruker sin fantasi, eller sin fantasiløshet, til å finne et eller annet banalt, intetsigende engelsk navn på sin bedrift. I by og bygd dukker de opp, og de griper stadig om seg. I Norsk språkråds organ, Språknytt, tok Einar Lundeby problemet opp og oppfordret leserne til å sende inn eksempler på påfallende og unødvendig bruk av engelske navn. Reaksjonene har vært gledelige. De viser at folk er opptatt av problemet, og i flere tilfeller har det ført til at aviser har interessert seg for det og tatt det opp i sine spalter. I første omgang har det utviklet seg til en kappestrid – med negativt fortegn – mellom byene Trondheim og Ålesund om hvilken som kan skilte med flest utenlandske navn. Men det er nok flere byer som kan gjøre dem rangen stridig. En spasertur opp Karl Johansgate kan for eksempel gi rike opplevelser. Du går forbi *Big Burger* til *King Burger*, passerer *Hot gossip*, går inn i den nye *Shopping Hall* før du forfrisker deg i *The Scots Man*, om du da ikke foretrekker *Club Remember*.

Her er en liten bukett av de innsendte navnene til Språknytt: *The Body Shop*, *It's me – Modelle*, *Take-off*, *Mod's Hair and Beauty*, *Disco Sound*, *Pick-up Burgerhouse*, *After Eight*.

I avisene leser vi at turistnæringen er fortvilt over utviklingen i bygdebyene. I en reportasje av Jan Nyberg i Bergens Tidende i sommer ble en erfaren turistfører i Vest-Norge spurt om hva det var som var så ille, og hun svarer at det første engelske turister reagerer på er de fjollete navnene på de mange nye butikkene. Er vi kommet til USA? spør de, før de ser det radbrekkete språket. Først ler de, men så blir de triste over å se at de er kommet til et land som de hadde ventet seg noe helt annet av. Hvorfor driver nordmenn et slikt hærverk mot bygdene sine? er det gjengse spørsmålet.

Denne reportasjen avstedkom bl.a. en dobbeltkronikk i avisen av Steinar Bryn, som har spesialisert seg på amerikanske studier: «Amerikanisering av Vestlandet». Han prøver en forklaring: «Vi er i ferd med å skape et samfunn der kontrastene blir større; mellom rik og fattig, sterk og svak, et samfunn der både informasjonskløften og gapet mellom de som lever et mer meningsfullt liv og de som lever et mer meningsløst liv, vokser.

Dette kulturelle klimaet har dannet grobunn for fremveksten av kjøpesentre som City Syd eller City Nord, så vel som «amerikaniseringen» av bygdebyene.»

Vi håper at det kan skapes enda mer blest om dette fenomenet. Det lover godt at de avisene som har tatt saken opp, lar denne tendensen få et lett komisk skjær over seg.

Styret i Norsk språkråd mener saken er så alvorlig at styresmaktene bør vurdere om firmanavn og registrerte varenevnninger ikke bør underkastes språklig kontroll. Det har derfor vedtatt å vende seg til Kulturdepartementet med en antydning i den retning.

Språkrådet er videre på vakt overfor unødig bruk av engelske navn på produkter og tjenester og på engelsk i stillingsannonser, f.eks. i yrkestitler.

Hver gang rådets sekretariat oppdager slikt, blir vedkommende firma eller institusjon tilskrevet. Det blir gjort merksam på det rådet finner kritikkverdige, samtidig som man høflig gjør greie for faren for norsk språk ved den overhandtakende påvirkning fra engelsk og for betydningen av språkrøkt og vern om vårt eget språk.

En heilnorsk bedrift som Norske meierier leder godt an i tyningen av respekten for norsk språk. De har lenge annonsert at «milk is a better drink» og forsvarer seg med at da får de lettere ungdommen i tale. Det har likevel kommet mange, til dels ironiske innlegg i pressen mot denne utingen. Samme bedrift har og en kampanje for en ny drikk, *Milkers*, og den har alt lenge solgt *Cottage Cheese*, med det fattigslige norske *hytteost* med små typer nedenfor på etiketten. Fra det bygdenorske Selbu kommer meierienes *Royal Blue-ost*. Siste skrik fra meieriene er en idrettskonkurranse de innbød til i som-

mer, den het *Milk Run* og *Milk Walk*. Når Norske meierier er i beit for engelske nevninger, går de ikke av veien for å ty til svensk. Norsk *gräddost* er et godt eksempel, navnet har iallfall den fordel at det ikke er norsk. Det er faktisk slik at man blir varm om hjertet når meieriene ennå har et populært produkt som heter *Lettmelk*. Lette matvarer får ellers i dag betegnelsen *Light*.

En mjuk margarin heter selvsagt *Soft*, og er den kalorifattig, er den *Soft Light*, med undertittel lettmargin. Det kan jo tenkes at enkelte trenger opplysning om varen. Bryggerierne på sin side er ikke snauere. De avverterer på stolper og vegger med *Light*.

Verst er det når statlige organ bøyer kne for den engelske overhøyhet. Postverket har nettopp lansert noe nytt, *Postticket*. Det fins ingen forskjell på det en kunne kalle Postbillett, men det er tydelig ikke mondent nok, selv om billett endatil kommer fra fransk. Sic transit -.

Et nytt framstøt i samme lei har en annen norsk statsinstitusjon vært mester for. Denne gangen gjelder det Televerket, som nå opererer med *telemarketing*, til tross for at handelens egne representanter har gått inn for markedsføring/marknadsføring som det norske ordet for marketing.

Et firma kan sette inn stillingsutlysning i norske aviser fullt og helt på engelsk. SAS søkte blant annet etter Director Flight Administration, Manager Crew Logistics, Cabin Attendants. Nå kan man si at SAS opererer på et internasjonalt marked, men Språkrådet fant det likevel påfallende at man avverterer etter nordmenn på engelsk.

Et firma vil ha tak i *Site manager* og *Field engineers* til norske byggeplasser, i en annonse stilet til nordmenn. Et hotell søker etter *Food and bevarage manager*. Et nærmest bygdenorsk foretak som Fokus bank, som er en sammensmelting av blant andre Bøndenes bank og Vestlandsbanken, - den siste ialfall var programforpliktet til å holde på norsk språk - avverterer nå etter *chief dealer* til *spotseksjonen*.

Det er ingen sak å mangedoble listen. Stundom får Språkrådet positiv reaksjon på sine henvendelser. Man lover bot og bedring. Men det skal mye til for å snu innstillingen.

I et tidsskrift som Norges handelshøyskole gir ut, NHH-silhuetten (nr 2 1988), har førsteamanuensis Åge Lind tatt for seg det han kaller Norwenglish. Han viser der hvordan man i finansverdenen ligger flat for alt engelsk. Særlig i avisen Kapital vrimler det av unødvendige engelske ord og uttrykk. Jeg siterer litt fra hans utplukk – som rett nok ikke er hentet fra en sammenhengende tekst – : «Inside Oslo børs er et nytt organ timingen på dette newsletteret antagelig slett ikke daftt, for timing er et must i business og alle investors (aldri investorer) som driver med aksjetrading vet at det er upside-potensialet som teller. – Selv om selskapet er høyt gearret så kan det likevel være et hot navn, hvis det går public».

Hans samling er langt større enn dette.

Vi må være enige med Åge Lind i at det vanlige argumentet om at det ikke finnes et godt norsk ord, det engelske begrepet er presist og dekkende, ikke holder. Det faktiske forhold er heller at det røper en intellektuell latskap og mangel på respekt og forståelse for språk og språkbruk. «Den som har små kunnskaper vil klamre seg til det lille han kan – eller for å være mer presis – tror han kan. – En av livets lover er jo at lysten til å slå om seg med ango-amerikanske ord og uttrykk ofte står i et sørgelig misforhold til evnen til å bruke dem riktig.» Så langt den gledelige reaksjon i NHH-silhuetten.

Et lett komisk skjær over seg fikk for noen år siden et brev fra Statoil, den norske stats oljeselskap. Brevet var til Norsk fiskarlag og var i sin helhet på engelsk. Det ble sendt kopi til det norske Fiskeridirektoratet, adressert til Norwegian Petroleum Directorate. Altså et norsk selskap skriver til norske fiskere på engelsk! Fiskarlaget var ikke verre på det enn at det sendte svar tilbake til Statoil – på islandsk. Det ble en del blest om denne korrespondansen, som fikk smilet fram. Beste virkemiddel er fremdeles humoren.

Nå skal det i rettferdighetens navn sies at nettopp Statoil siden har gjort en kjempeinnsats for å berge norsk som oljespråk i Nordsjøen.

Et annet område der Språkrådet har engasjert seg, gjelder filmtitler. På kinoene våre blir de engelske titlene svært ofte

beholdt, selv der gode, treffende norske titler lett byr seg fram. Gang etter gang har rådet skrevet til de ansvarlige for filmdistribusjonen og bedt dem vurdere om ikke norske titler høver best for nordmenn. Men norsk har liten appell til kinopublikumet, skal vi tro distributørene. Enda mer enn i filmtitler dominerer engelsk i all den videoproduksjonen som bys fram på markedet.

Ungdommens underholdning har også ellers en fast forankring i engelsk. Viser og sanger – låter heter det – hører vi oftest på det språket. Til og med en populær radiopost som Norsktoppen måtte bøye seg for presset om å tillate engelske tekster, med det resultatet at de norske tekstene nesten helt ble borte. Som svar på Språkrådets henvendelse i saken får vi vite av NRK at man der finner det naturlig at norske artister opptrer med engelske tekster, laget av nordmenn. Målet for artistene er jo verdensmarkedet.

Gledelig er det likevel at en del framtreddende norske popartister aktivt og medvitent går inn for å bruke norsk. Det gir håp om at tendensen kan snues.

Jeg leste nettopp en uttalelse fra den populære visesangeren Lillebjørn Nielsen: «Jeg blir dårlig i øra når jeg hører norske artister si at de har sitt følelsesliv på engelsk. Jeg har mitt følelsesliv på norsk. Men så står jeg vel snart på World Wild Life Funds liste over truete dyrearter.» Så galt får vi likevel ikke håpe at det står til i artistverdenen.

Film, video, popmusikk har først og fremst ungdommen som målgruppe, og det er den som mest «digger» alt engelsk. Avhengig som den er av det moteriktige, lar den seg lett påvirke også språklig. For det er slik at det moteriktige stort sett kommer fra den angelsaksiske verden, og dessverre følger språket med på lasset. Kommersielt innstilte firmaer og institusjoner spekulerer derfor i denne ungdommens svakhet for det engelske. En kunne stille spørsmålet om hva som er årsak og hva som er virkning.

Det er viktig i arbeidet mot anglonorsk at sentrale, mektige organer kommer med. Jeg antydet så vidt at pressen til dels er på glid i vår retning. Norsk språkråd har lenge syslet med tanken om å få i stand en større nasjonal konferanse om

emnet, som et første steg i en videre bevisstgjøringskampanje. Pressen må være med – journalister kan spille en avgjørende rolle i denne kampen – forskere og teknologer, arbeidsgiver- og arbeidstaker-organisasjonene, skolefolk, alle som kan ha innflytelse på språket og holdningene til det. Interessen er uten tvil til stede. Men hittil har det strandet på de bevilgende myndigheter. Tanken er like fullt levende.

Språkrådet har ellers prøvd å få til en allianse med mektige instanser som Postverket og Norsk rikskringkasting. Inspirert av Svenska språknämndens samarbeid med Posten i Kampanj mot svengelskan tok Norsk språkråd kontakt med Postdirektoratet for å prøve å få i stand noe liknende. Men Postdirektoratet fant ikke at dette var en oppgave for dem – som vi hørte tidligere ser man der ut til å være mer opptatt av å finne engelske nevninger på sine tjenester.

Men NRK har vist en gledelig velvilje. Etter det særs vellykkete samarbeid med tekst-tv kan vi nå se fram til et forhåpentlig virkningsfullt framstøt mot anglisismene. I pauseinnslag i TV skal vi gjennom små sketsjer prøve å kaste et lett ironisk og komisk skjær over den unødige bruken av engelsk: Kunden kommer inn i en Giftshop og vil ha rottegift, et ektepar drøfter hvilken eting det egentlig er snakk om i Telemarketing, en finere sorts mark fra Telemark kanskje? Forhåpentlig blir det et programinnslag som appellerer både til humoren og ettertanken.

Av de engelske lånordene er det lettest å forklare og også å forsvare dem som kommer inn med ny teknologi, nye begrep. I de færreste fall eksisterer tilsvarende ord på nordisk språk fra før, og navn må ting og virksomheter ha. Redskaper, produkter, virksomheter blir presentert med sine engelske nevninger – i første omgang iallfall. Hva skal vi så gjøre med dem? Det blir arbeidet ganske intenst med teknisk terminologi på mange områder, og Språkrådet står sentralt i dette arbeidet, alltid i intimt samvirke med fagmiljøene. Det er lite håp om å få gjennomslag for en term dersom ikke fagfolk går inn for den. Fra tid til annen resulterer arbeidet i fagordlister eller ordbøker. Norsk dataordbok, som nettopp har kommet i 4. utgave, er kanskje den beste reklamen for dette arbeidet.

Oljespråket har vært et særskilt fascinerende felt å arbeide med. Da Norge gikk inn i oljevirksomheten, fikk vi all teknologi, alle termer inn på engelsk sammen med engelsktalende teknologer og andre fagfolk, og sammen med alle faghandbøkene. Fra oljemiljøet siver det sentrale gloseforrådet inn i allmennspråket. Noen frister en midlertidig tilværelse der. Andre kommer for å bli. Et interessant eksempel er ordet *blow-out*, som verserte i presse, i radio og fjernsyn da det store uhellet skjedde i Nordsjøen. Språkrådet var heldig, grep ordet i luften og lanserte *utblåsing* som avløser, og det ble godtatt med en gang. Og nå skjer det utblåsing ikke bare på oljefeltet, men i mange andre sammenhenger. Termen *off shore* derimot har vært seiglivet. Norsk avløser *utaskjærs* blir nok brukt, og nå og da skriver man om *virksomheten til havs*, men *off shore* er ennå det vi oftest leser og hører om.

Fra første stund har det vært ønske om å skape et norsk oljespråk, av mange grunner, ikke minst sikkerhetsmessige. Norske oljearbeidere var ikke alle like stive i engelsk. De snappet opp et ord hist og ett her. En av våre studenter studerte dette særegne språket og kalte oppgaven betegnende nok «Med fireflaiten åffsjå» – med lydrett stavemåte. Det var et uhyggelig blandingspråk hun skildret.

Det var en stor seier for norsk språk da det ble bestemt at Statoil skulle gjennomføre norsk som eneste operasjonsspråk på Gullfaksfeltet. Det forelå 70–80 handbøker, manualer, på engelsk for de ulike virksomheter. Alt dette skulle overføres til norsk. Nordisk institutt ved Universitetet i Bergen ble engasjert, og et nært samarbeid mellom språkfolk innom norsk og engelsk, ingeniører og teknikere førte til at et veldig materiale kunne legges inn i en termbank, der norske avløser, eller termer med norsk ortografi og norsk forklaring, er gjort tilgjengelig. Mest gledelig har det vært at bransjens egne folk har engasjert seg så sterkt og har gått inn for å bruke norsk overalt der det er mulig.

Sammen med Språkrådet arbeider nå flere oljeselskaper med å utarbeide en norsk oljeordbok.

Hvordan skal vi så normere fra engelsk? I første omgang blir de fremmede ordene latt i fred, dersom man ikke finner

et godt avløserord med en gang. Det er alltid fare for at den engelske nevningen fester seg ved lengre tids bruk. Men man håper at ordet vil forsvinne igjen. Å fornorske skrivemåten kan virke som å gi aksept på ordet.

Dersom ordet er glidd inn i allmennspråket, vil man energisk prøve å finne avløser for det. Ofte lykkes det, men slett ikke alltid. Men selv om akseptable avløsere er for handen, vil det engelske ordet stundom leve videre: *week end* : *uke-slutt*, *know how* : *fagkunnskap*, *teamwork* : *lagarbeid*, *head hunting* : *hodejakt*, *feedback* : *tilbakeføring* og mange flere.

Det uheldige er at vi ofte ikke er i stand til å foreslå ett og bare ett avløserord. Flere svirrer i luften på samme tid, og det gir det engelske ordet en økt sjanse. Hva skal vi kalle en *carport*? *Bilstall*, *bilskur*, *bilbås* eller *bilnaust*? Og hva med en *food processor*? *Hjelpkokken*, *hurtigmikser*, *kjøkkenfresmaskin*, *minimikser*? 14–15 forslag kjemper om å bli antatt. Imens lever *food processor* i beste velgående.

For øyeblikket er det *desktop publishing* som er den store hodepinen. Alle er enige om at denne viktige virksomheten må få et brukbart nordisk navn. Men hvilket? *Skrivebordssetting* står vi på, til tross for det prisverdige forslaget fra arbeidsutvalget i Nordisk språksekretariat om *desktopping* som felles avløserord.

Mange engelske lånord samsvarer bra med norsk lydssystem eller kan lett tilpasses til det. Når de fyller et sagn eller de kan gi nyttige nyanser, er det mindre grunn til å bekymre seg med dem. Vi har i tidens løp fått inn mange ord av den typen, for eksempel *stress*, *test*, *mikse*, *mobbe*, *bestselger*.

Hvis det ikke er mulig å finne et akseptabelt norsk ord til erstatning for det fremmede, og hvis ordet er uunnværlig, tyr vi til fornorsket skrivemåte og lar ordet føye seg inn under norsk bøyningssystem. Eldre eksempler på det er *trål*, *streek*, *tjommi*, *kløpper*, *skvise*. Et nyere eksempel er *teip*. Den formen gir ingen uttalevansker, den glir inn i systemet, og neste generasjon vil tro det er et godt norsk ord med diftong og det hele.

Denne form for fornorsking vil alltid være siste utvei, og det vil alltid komme motforestillinger mot den, spesielt fra

folk som er fortrolige med engelsk. I en overgangsperiode lar man stundom begge skrivemåtene leve side om side før til sist den norske formen blir enerådende.

Arbeidet mot de unødvendige anglisismene byr på mange skuffelser og små nederlag, men og på gledelige seirer, og i alle fall er det en stor utfordring som vi bør se på som noe av det viktigste vi gjør i vår språkrøkt. Kan et intensivert nordisk samarbeid på området skaffe mer fart og kraft i dette arbeidet?